

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ГУМАНІТАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до виконання курсової роботи
з дисципліни
«Фінансування соціально-економічних програм»
для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр»
зі спеціальності 232 «Соціальне забезпечення»
усіх форм навчання

Черкаси 2020

УДК 364 (07)
М 54

*Затверджено Вченою радою
факультету гуманітарних технологій,
протокол №6 від 06.02.2020 р.,
згідно з рішенням кафедри соціального
забезпечення, протокол №1 від 28.08.2019 р.*

Упорядник Губар О.Є., к.е.н., доцент кафедри соціального забезпечення
ЧДТУ

Рецензент Манн Р.В., д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та
підприємництва ЧДТУ

М 54 Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни
«Фінансування соціально-економічних» для здобувачів освітнього
ступеня «бакалавр» зі спеціальності 232 Соціальне забезпечення усіх
форм навчання [Електронний ресурс] / [упоряд. : Губар О.Є.] ; М-во
освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ,
2020. – 27 с. – Назва з титульного екрана.

У виданні містяться рекомендації щодо самостійного виконання курсової роботи
«Фінансування соціально-економічних програм». Наведено методику виконання курсової
роботи та вимоги щодо її оформлення, орієнтовну тематику курсових робіт та зразки
титульного аркушу, завдання на курсову роботу тощо.

Для студентів спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» усіх форм навчання.

УДК 364 (07)

Навчальне електронне видання
локального використання

Друкований примірник

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до виконання курсової роботи
з дисципліни**

**«Фінансування соціально-економічних програм»
для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр»
зі спеціальності 232 Соціальне забезпечення
усіх форм навчання**

Упорядник
Губар Олександра Євгенівна

В авторській редакції

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Мета і завдання курсової роботи.....	5
2. Вибір теми курсової роботи та оформлення завдання на курсову роботу..	6
3. Структура, обсяг та послідовність написання курсової роботи.....	7
4. Зміст і наповнення окремих розділів роботи.....	8
4.1. Реферат.....	8
4.2. Зміст.....	8
4.3. Вступ.....	8
4.4. Основна частина.....	9
4.5. Список використаних джерел.....	13
4.6. Додатки.....	13
5. Вимоги до оформлення курсової роботи.....	14
5.1. Загальні вимоги оформлення курсової роботи.....	14
5.2. Оформлення розділів та підрозділів.....	14
5.3. Нумерація сторінок.....	14
5.4. Оформлення таблиць.....	15
5.5. Оформлення рисунків.....	16
5.6. Оформлення формул.....	16
5.7. Оформлення цитат.....	16
5.8. Оформлення списку використаних джерел.....	17
5.9. Оформлення додатків.....	17
6. Порядок організації захисту та критерії оцінювання курсової роботи.....	17
7. Критерії оцінювання знань студентів при підсумковому контролі.....	18
Додатки.....	20

ВСТУП

Програми соціально-економічного розвитку є одним із важливих інструментів реалізації заходів соціальної політики та спрямовані на реалізацію соціальних цілей держави. Отримання практичних навичок щодо методики розроблення програм соціально-економічного розвитку, розрахунку обсягів їх фінансування, зумовлює необхідним написання курсової роботи в межах вивчення дисципліни «Фінансування соціально-економічних програм».

Курсова робота є свідченням вміння студентів самостійно визначати соціальні проблеми регіону (м. Черкаси, Черкаська область), збирати, опрацьовувати інформацію стосовно обраної теми, об'єктивно оцінювати результати соціальної політики держави в даному напрямку та розробляти програму соціально-економічного розвитку, яка забезпечує вирішення проблемного питання. У процесі виконання курсової роботи студенти повинні максимально використати набуті теоретичні знання та виявити вміння поєднувати їх з практикою.

Методичні вказівки містять матеріали, необхідні та достатні для самостійного та кваліфікованого виконання курсової роботи. Використовуючи рекомендований методичний підхід, студент повинен сформулювати актуальну проблему соціального забезпечення регіону та розробити програму соціально-економічного розвитку щодо її вирішення та впровадження на рівні досліджуваного регіону.

Курсова робота виконується студентами самостійно під керівництвом наукового керівника.

Для успішного виконання курсової роботи важливим є вивчення навчальної та методичної літератури з дисципліни «Соціальне забезпечення населення», а також дисциплін «Політика зайнятості і ринок праці», «Основи соціальної політики», «Соціальна і демографічна статистика», «Економічні основи соціального забезпечення», «Основи соціальних досліджень».

1 МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Навчальним планом циклу загальної підготовки дисциплін за спеціальністю «Фінансування соціально-економічних програм» передбачено написання курсової роботи. Виконання курсової роботи – один з важливих етапів навчального процесу. На виконання курсової роботи відводиться 30 годин / 1 кредит ECTS.

Курсова робота – це вид самостійної навчально-наукової роботи з елементами дослідження, що виконується студентами протягом семестру з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Метою виконання курсової роботи є здобуття вмінь та навичок з розроблення програми соціально-економічного розвитку регіону у відповідності з порядком та вимогами, визначеними чинним законодавством України.

Завданнями курсової роботи є:

- систематизація отриманих теоретичних знань з дисципліни «Фінансування соціально-економічних програм»;
- поглиблення знань студентів з актуальних проблем системи соціального забезпечення населення;
- розвиток умінь самостійного критичного опрацювання наукових джерел;
- формування дослідницьких умінь;
- розвиток уміння самостійного наукового пошуку;
- розвиток уміння аналізувати зарубіжний та вітчизняний досвід та узагальнювати власні спостереження;
- формування вміння практичної реалізації результатів дослідження проблеми в самостійно виконаних розробках.

Виконання курсової роботи дає можливість розвинути здатність студента: самостійного осмислення проблеми, критичного її дослідження; вміння збирати, систематизувати і аналізувати інформаційні джерела та статистичну, аналітичну і наукову літературу; застосовувати отримані знання при вирішенні практичних завдань; формулювати висновки, пропозиції й рекомендації з предмета дослідження.

У процесі написання курсової роботи студент відображає вміння:

- самостійно проводити аналіз ефективності системи соціального забезпечення населення, складати та аналізувати таблиці, графіки та діаграми;
- виявляти проблеми в розрізі різних аспектів (законодавчий, організаційний, економічний тощо);
- розробляти програму соціально-економічного розвитку, яка вирішує актуальну соціальну проблему регіону та може бути використана на рівні досліджуваного ним регіону (міста, області).

У курсовій роботі повинні бути елементи наукових досліджень. Тому студенти засвоюють методи наукової роботи і тим самим навчаються підходити до вирішення вибраних питань творчо, з точки зору досягнень передового досвіду. Це привчає студентів слідкувати за спеціальною літературою, яка стосується вибраної теми, критично використовувати висновки та пропозиції окремих авторів, проводити паралелі до вимог життя, практики, порівнювати свої дослідження та висновки з іншими, наведеними науково-дослідними установами.

Курсова робота носить аналітичний і практичний характер, виконується на матеріалах наукових джерел, нормативно-правих документів з питань соціального забезпечення, офіційних статистичних даних соціального і економічного розвитку.

2 ВИБІР ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ ТА ОФОРМЛЕННЯ ЗАВДАННЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ

Тему курсової роботи студент вибирає самостійно, при необхідності – за допомогою керівника. Керівник надає допомогу в уточненні формулювання теми, визначенні напрямку дослідження, складанні завдання для виконання курсової роботи. При виборі теми можна користуватися орієнтовним переліком тем курсових робіт (Додаток А). Зазначені теми подаються не з метою їх вибору, а для того, щоб мати уявлення про можливі об'єкти дослідження.

Вимоги до теми курсової роботи:

- тема має містити актуальну соціальну проблему на регіональному рівні (місті, області), де мешкає студент;
- обсяг теми має бути достатній для того, щоб розробити програму соціально-економічного розвитку зазначеного регіону.

Обираючи тему курсової роботи, необхідно врахувати практичне значення питання, його актуальність та своєчасність дослідження, очікуваний ступінь корисності щодо рекомендацій, які будуть опрацьовані за результатами дослідження. Обов'язково необхідно враховувати наявність та можливість одержання даних, матеріалів для економічного обґрунтування питання. Не варто брати теми, до яких немає вихідних статистичних та інших даних.

Тема курсової роботи затверджується у керівника на самому початку написання курсової роботи.

Завдання на курсову роботу розробляється керівником роботи і оформлюється студентом згідно форми, що наведена у Додатку Б.

3 СТРУКТУРА, ОБСЯГ ТА ПОСЛІДОВНІСТЬ НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Структура курсової роботи складається з таких елементів:

- титульний аркуш (Додаток В);
- завдання на курсову роботу (Додаток Б);
- реферат;
- зміст;
- перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (при необхідності);
- вступ;
- основна частина (4 розділи);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Всі зазначені структурні елементи курсової роботи починаються з нової сторінки у даному порядку.

Послідовність написання курсової роботи:

1. Визначення теми курсової роботи, формулювання мети і завдань, які необхідно вирішити.
2. Затвердження теми курсової роботи у наукового керівника та отримання завдання на курсову роботу.
3. Підбір і вивчення аналітичних та статистичних джерел з даної теми.
4. Складання орієнтовного плану курсової роботи і погодження його з науковим керівником.
5. Визначення, формулювання і написання першого розділу курсової роботи. Внесення зміни в орієнтовний план курсової роботи (в разі необхідності).
6. Розроблення другого розділу курсової роботи. Накреслити графіки, діаграми, розрахувати соціально-економічні показники, здійснити аналіз, пов'язати його результати з першим розділом, з даними передового досвіду, оформити текст курсової роботи. Внести зміни в орієнтовний план курсової роботи (в разі необхідності).
7. Розроблення третього та четвертого розділів курсової роботи. Внесення зміни в орієнтовний план курсової роботи (в разі необхідності).
8. Формулювання і викладення висновків, написання вступу.
9. Редагування тексту курсової роботи.
10. Здача курсової роботи на попередню перевірку науковому керівникові.
11. Доопрацювання курсової роботи із урахуванням зауважень наукового керівника (в разі необхідності).
12. Підготовка презентації (Power Point) курсової роботи.
13. Публічний захист курсової роботи.

4 ЗМІСТ І НАПОВНЕННЯ ОКРЕМИХ РОЗДІЛІВ РОБОТИ

4.1. Реферат.

Реферат призначений для ознайомлення з курсовою роботою. Він має бути стислим, інформативним і вміщувати відомості, які дозволяють прийняти рішення про доцільність читання всієї курсової роботи. Реферат розміщується одразу за завданням на курсову роботу.

Реферат повинен містити:

1. Відомості про обсяг курсової роботи: кількість сторінок, кількість ілюстрацій, таблиць, джерел інформації та додатків;

2. Текст реферату: об'єкт дослідження; предмет дослідження; мета роботи, методи дослідження, основні положення роботи, значимість роботи та висновки;

3. Перелік ключових слів: повинен давати уявлення про зміст курсової роботи і включати 5-7 слів (словосполучень) у називному відмінку, виконаних у рядок через кому, великими літерами.

Обсяг реферату не повинен перевищувати однієї сторінки.

Текст реферату на пункти не поділяють.

4.2. Зміст.

Зміст курсової роботи розміщується після реферату на курсову роботу.

Зміст включає: реферат; вступ; послідовно перелічені назви усіх розділів, підрозділів; висновки; список використаних джерел; додатки з їх позначеннями та найменуваннями.

У змісті роботи вказуються найменування та номери початкових сторінок усіх структурних підрозділів курсової роботи.

4.3. Вступ.

Вступ є відповідальною частиною роботи. У вступі коротко обґрунтовується сучасний стан проблеми, визначається актуальність обраної проблематики дослідження, висвітлюється значення даної проблеми для соціального та економічного розвитку, чітко формулюється мета роботи, завдання, що вирішується в процесі дослідження, прийоми та методи, які будуть використовуватись в процесі дослідження, обов'язково вказується перелік науковців, що працюють над даною проблемою.

Схема вступу має бути такою:

1. Актуальність досліджуваної теми, що включає:

– стислу оцінку сучасного стану проблеми, що досліджується в курсовій роботі;

– нерозв'язані задачі, наукові підходи, що існують у науковому світі, провідних вчених і фахівців, світові тенденції розв'язання поставлених задач та обов'язково обґрунтування доцільності проведення наукових досліджень.

2. Об'єкт дослідження.

3. Предмет дослідження.

4. Мета дослідження.

5. Завдання, що вирішується в процесі дослідження.
6. Методи дослідження.
7. Практичне значення проведеного дослідження.

Опис актуальності теми курсової роботи не повинен бути багатослівним, він має розкривати суть проблеми.

Об'єкт дослідження – це частина об'єктивної реальності, яка на даному етапі стає предметом практичної і теоретичної діяльності людини як соціальної істоти (суб'єкта). **Предмет дослідження** є таким його елементом, який включає сукупність властивостей і відношення об'єкта, опосередкованих людиною (суб'єктом) у процесі дослідження з певною метою в конкретних умовах.

Наприклад, «об'єктом дослідження є правові, фінансові та організаційні відносини з приводу соціального забезпечення малозабезпечених осіб».

Предметом дослідження є певна частина об'єкта дослідження.

Наприклад, «предметом дослідження є механізм забезпечення населення житловими субсидіями в Черкаській області».

Мета дослідження пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також з його кінцевим результатом і шляхом його досягнення.

Наприклад, «метою курсової роботи є підвищення/вдосконалення механізму надання житлових субсидій шляхом ...».

Завдання курсової роботи, обов'язково співвідносяться з розділами роботи. Відповідно до мети дослідження ставляться такі завдання: 1) дослідити ... 2) проаналізувати... 3) оцінити ... 4) розробити ... 5) застосувати ...

Методи дослідження можуть використовуватись як загальнонаукові (синтез, аналіз...), так і специфічні (наприклад, SWOT-аналіз, діаграма Ішікави, інтелект-карти).

Рекомендований обсяг вступу – 2 сторінки.

Вступ доцільно писати після того, як написана основна частина курсової роботи.

4.4. Основна частина.

Основна частина розкриває зміст курсової роботи і, безпосередньо, є програмою соціально-економічного розвитку та має в своїй структурі всі складові, визначені відповідними нормативно-правовими актами щодо порядку розроблення цільових програм. Рекомендований обсяг основної частини – 30-35 сторінок.

Структура основної частини.

У *першому розділі* детально описується основа проблема соціально-економічного змісту, яка вирішується в програмі та визначається фактори впливу на дану проблему. Обов'язково зазначається назва програми та строк виконання.

Графічне відображення проблеми, яка вирішується, *обов'язково* здійснюється за допомогою програмного методу дослідження «Діаграма Ішікави» (зразок діаграми Ішікави та перелік програмних засобів для побудови діаграми див. в Додатку Г).

Проблема та всі фактори, що спричинили прояв даної проблеми, *обов'язково* мають бути підкріплені статистичними даними.

На основі графічного представлення проблеми та факторів впливу, здійснюється детальний опис проблеми та факторів впливу.

В описі обов'язково мають бути чітко виділені такі **структурні елементи**:

1. Суспільна потреба в програмі, її значущість та актуальність для населення даної території.

2. Чітко сформовані цілі та завдання програми (порядок постановки цілей та завдань програми мають відповідати положенням відповідних нормативно-правових документів, що визначають порядок розробки програм).

3. Основні переваги даної програми перед уже існуючими або запропонованими альтернативними програмами (наприклад, ресурсозбереження, економія фінансових коштів, позитивний соціальний ефект і т. ін.). Якщо подібних програм не було впроваджено в регіоні, то необхідно зазначити, що така програма впроваджується вперше і вказати, в чому полягає її унікальність.

4. Вплив програми на соціальну, економічну, політичну ситуацію на території.

5. Обґрунтування своєчасності проведення впровадження програми.

В тексті кожний пункт, зазначений вище, необхідно починати з абзацу.

Всі тези про стан проблеми мають бути підкріплені статистичними даними із обов'язковим посилання на інформаційні джерела.

Рекомендований обсяг першого розділу 10-12 сторінок.

У **другому розділі** подається детальних план заходів для досягнення цілей програми. Графічне представлення плану заходів *обов'язково* здійснюється за допомогою програмного методу «Інтелект – карти/MindMap» (структура представлення інформації за допомогою інтелект карти та програмних засобів для побудови діаграми див. в Додатку Д).

На основі інтелект – карти складається основна таблиця курсової роботи, де визначаються заходи, виконавці (організації, які беруть на себе відповідальність за реалізацію заходів програми), показники якості та контрольні строки виконання.

Приклад:

Таблиця 1

Заходи щодо поліпшення ситуації у сфері зайнятості населення Черкаської області у 2020 році та очікувані результати

№ з/п	Найменування заходу	Виконавці	Строк виконання	Найменування показників виконання завдання	Значення показників
1. Проведення перекваліфікації безробітних для набуття актуальних професій на ринку праці					
1.	Проведення перекваліфікації безробітних для набуття актуальних	Державна служба зайнятості населення	Щомісяця протягом 2020 року	Кількість осіб, що здобули нову професію	5 000 осіб на рік

	професій на ринку праці				
2.	Забезпечення працевлаштування перекваліфікованих безробітних				
3.	і т.д.				
N.					
2. Сприяння працевлаштуванню студентської молоді та випускників вищих навчальних закладів					
1.	Через засоби масової інформації проводити постійне інформування випускників вищих навчальних закладів щодо стану ринку праці, можливості отримання у державній службі зайнятості послуг із працевлаштування.	Підрозділ Черкаської обласної служби зайнятості у Черкаському районі	Щотижня протягом 2020 року	Кількість працевлаштованих випускників ВУЗів	1000 осіб/на рік
2.	і т.д.				
Захід N					

Обсяг другого розділу 15-18 сторінок.

В *третьому розділі* подається детальний фінансовий план програми по кожному заходу, зазначеному в основні таблиці (таблиця 1) другого розділу та порядок розрахунку фінансових показників:

- визначаються наявні власні ресурси і потреби в їх додатковому залученні (персонал, техніка, приміщення, інформація і т.д.);
- складається детальний кошторис на фінансування програми;
- відображається можливості співфінансування. Багато інвесторів більш охоче йдуть на спільне фінансування, тому в програмі слід вказати не лише прями форми фінансування з бюджетних коштів, але і з додаткових джерел.

Приклад:

«Фінансове забезпечення Програми здійснюватиметься відповідно до чинного законодавства за рахунок коштів місцевих бюджетів, коштів підприємств для створення нових робочих місць та організації громадських та інших робіт тимчасового характеру, коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття і Фонду соціального захисту інвалідів, районного бюджету та інших, не заборонених чинним законодавством, джерел».

Таблиця 2

**Орієнтовні розрахунки фінансового забезпечення за «Програмою
перевиховання окремих прошарків суспільства за допомогою
фізичної праці на благо міста» на 2020 рік**

№ з/п	Джерело фінансування	Сума, тис. грн.	Порядок розрахунку
<i>1. Обговорення видів покарання за вандалізм (систему штрафів, виправні роботи) та затвердження</i>			
1	На громадських засадах	0	-
	ВСЬОГО	0	-
<i>2. Запровадження виправних робіт та використання штрафних відшкодувань</i>			
2	Виплачені штрафи	1020	10200грн.*20% =2040грн. x 500 випадків = 1020000 грн.=1020тис.грн.
3	Місцевий бюджет Громадські організації	10,025	400грн.+500грн.+1200грн. + 2250грн. +1500грн.+1750грн.+1425грн.+1000грн.= =10025 грн.=10,025тис.грн.
	ВСЬОГО	1030,025	1020000 грн. +10025 грн. =1030025 грн. =1030025 тис.грн.
<i>3. Проведення роз'яснювальних лекцій для молоді (в школах, садочках, навчальних закладах різних ланок)</i>			
4	Фонд культурно спадщини міста	12	1000грн x 12місяців=12000грн.
	ВСЬОГО	12	12000грн.=12тис.грн.
	ВСЬОГО ОБСЯГ ФІНАНСУВАННЯ ПРОГРАМИ	1042,025	1030025 грн.+ 12000грн.=1042025грн.= =1042,025 тис.грн.

Також, вказується, якими контролюючими органами, в які строки та в якому порядку (на підставі яких документів) буде здійснюватись контроль виконання якісних показників програми.

Приклад:

Таблиця 3

**Порядок здійснення контролю за виконанням Програми
«НАЗВА ПРОГРАМИ» на 2020 рік**

№ з/п	Захід	Показник	Документ	Ким контролюється і в які строки
1.	Проведення перекваліфікації безробітних для набуття актуальних професій на ринку праці	5 000 осіб на рік	Звіт державної служби зайнятості про кількість осіб, що отримали перекваліфікацію	Головне управління державної служби зайнятості 1 раз/з місяці, Міністерство

				праці та соціальної політики України, 1 раз на рік
2.				
N				

Обсяг третього розділу 15-18 сторінок.

В *четвертому розділі* зазначаються шляхи просування і ухвалення програми (оскільки навіть добре розроблена програма, при невдалій презентації може залишитися лише на папері та не отримати належного застосування).

Обсяг четвертого розділу 5-8 сторінок

Висновки є логічним підсумком дослідження. Висновки показують, якою мірою вирішені завдання і досягнута мета роботи. Для цього слід в декількох словах нагадати про актуальність вибраної теми, розкрити в загальних рисах загальнотеоретичні проблеми, перерахувати основні напрямки дослідження, його основні результати, зазначити конкретні шляхи усунення виявлених недоліків, вирішення проблем із зазначенням очікуваного соціального і економічного ефекту від таких пропозицій. У висновках необхідно наголосити на якісних та кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів, викласти рекомендації щодо їх використання. Тобто, у висновках зазначається який соціальний та економічний ефекти для області (міста, регіону) матиме реалізація розробленої програми.

Обсяг висновків не повинен перевищувати 3 повних сторінки.

4.5. Список використаних джерел

В перелік посилань включаються ті джерела, що були опрацьовані у процесі освоєння теми та на які є посилання в тексті. Список літератури нумерується в порядку посилань у тексті курсової роботи. Список складається із законодавчих актів, нормативних матеріалів, вітчизняної та зарубіжної наукової, спеціальної літератури, фахових видань, інформаційних ресурсів інтернету. Звітні, планові матеріали, документи первинного бухгалтерського обліку та звітності у список використаної літератури не включаються. Використані літературні джерела повинні включати мінімум 15-20 найменувань.

4.6. Додатки

В додатки виносяться громіздкі таблиці, статистичні дані, які були вихідними даними для розрахунків, рисунки, діаграми, розміром на одну сторінку.

5 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

5.1. Загальні вимоги оформлення курсової роботи

Курсова робота оформлюється згідно із ДСТУ 3008.20015 «Звіти у сфері науки і техніки» державною мовою.

Ширина полів: верхнє і нижнє - не менше 20 мм, лівє – 30 мм, правє - не менше 10 мм. Шриффт друку повинен бути чітким, чорного кольору, середньої жирності. Щільність тексту повинна бути однаковою.

Робота друкується на одному боці сторінок стандартного білого паперу формату А4. У друкованому варіанті комп'ютерний текст 1,5 інтервал, 14-й кегль, шриффт – Times New Roman.

Загальний обсяг курсової роботи має становити 40 – 45 сторінок друкованого тексту.

До загального обсягу курсової роботи не входять: додатки, список використаних джерел. Але всі сторінки зазначених елементів курсової роботи підлягають нумерації на загальних засадах.

Не допускається закреслення та виправлення слів та цифр.

5.2. Оформлення розділів та підрозділів

Кожна структурна частина курсової роботи починається з нової сторінки.

Заголовки структурних елементів курсової роботи і розділів розташовуються посередині рядка і друкуються великими літерами, жирним шрифтом та без крапок в кінці. Перенесення слів у заголовку розділу не допускається.

Заголовки наступних структурних елементів курсової роботи не нумерують: «ЗАВДАННЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ», «РЕФЕРАТ», «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ».

Курсова робота складається із чотирьох обов'язкових розділів. Розділи нумеруються арабськими цифрами. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», крапку після номера не ставлять, потім з друкують заголовок розділу.

Назва розділів друкується 14 кеглем, напівжирним, прописом, по центру, назви підрозділів – 14 кегль, напівжирний, з абзацу.

Наприклад.

РОЗДІЛ 1 ОПИС ПРОБЛЕМИ, ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ.

РОЗДІЛ 2 НАПРЯМКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ 3 ФІНАНСОВИЙ ПЛАН ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ 4 ШЛЯХИ ПРОСУВАННЯ І УХВАЛЕННЯ ПРОГРАМИ

5.3. Нумерація сторінок

Всі сторінки курсової роботи від титульної до останньої сторінки додатків, включаючи таблиці та ілюстрації, які розміщені на окремих листках, повинні мати наскрізну нумерацію. Номер сторінки проставляється арабськими цифрами з правої сторони верхнього поля.

Починається нумерація із Вступу, після номера крапка не ставиться. На титульній сторінці номер не проставляється. На аркушах, де розміщені

заголовки структурних елементів курсової роботи «АННОТАЦІЯ», «ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ», номери (цифри) сторінок не ставлять, однак включають до загальної нумерації.

5.4. Оформлення таблиць

Таблиця розташовується безпосередньо після того тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці, якщо за розміром таблиця не вміщується на вільному місці листа. На всі таблиці мають бути посилання у тексті курсової роботи.

Таблиці нумеруються арабськими цифрами, порядковою нумерацією у межах розділу. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою. Таблиці повинні мати змістовний заголовок. Назва повинна бути повною – із зазначенням об'єкта та періоду досліджень. Назву таблиці друкують малими літерами (перша велика), в кінці заголовку крапку не ставлять. Приклад оформлення таблиці наведено у додатку Ж.

Всі рядки та графи таблиці повинні мати одиниці вимірювання. Якщо показники всіх рядів мають одну і ту ж одиницю вимірювання, то остання виноситься у заголовок таблиці. Назва одиниці вимірювання, якщо вона не є логічною частиною тексту, вказується у кінці заголовку, через кому. Одиниці вимірювання в окрему графу не виносяться.

Цифрові дані у таблицях розміщуються таким чином: десятки під десятками, сотні під сотнями, десятки під десятими, соті під сотими. Десяті частини виділяються від цілого числа комою.

Якщо дані для заповнення клітинки відсутні, то в ній ставиться «тире». Залишати пусті місця в графах таблиць не допускається.

Примітки до таблиць подаються одразу під самими таблицями.

При перенесенні частини таблиці на наступну сторінку над таблицею вказуються слова «Продовження таблиці» із зазначенням її номера. Заголовок таблиці та «шапку» не повторюють, а пронумеровують графи та повторюють їх нумерацію на наступній сторінці. Нумерація граф робиться також у тих випадках, коли номери у тексті використовуються для пояснення порядку розрахунків.

При посиланні на таблицю вказується її порядковий номер, а слово «Таблиця» пишеться у скороченому вигляді, наприклад «табл. 2.2». Повторні посилання на таблицю подаються наступним чином: «див. табл. 2.2».

За даними таблиці обов'язково формулюють висновки. При цьому, рекомендується писати: „на підставі даних таблиці”, „виходячи з даних таблиці” і таке інше. Таблиці та додатки, які займають дві і більше сторінки, виносяться в додатки та оформлюються переносом. При їх переносі на наступну сторінку пишуть: "Продовження таблиці 2.6" або "Продовження додатку А".

5.5. Оформлення рисунків

Ілюстрації (рисунки, графіки, схеми, діаграми) розміщуються одразу в тексті, де вони згадуються вперше або на наступній сторінці (якщо за розміром

не вміщуються на даній сторінці). На всі ілюстрації мають бути посилання у тексті курсової роботи.

Ілюстрація позначається словом «Рисунок» та назвою. Ілюстрація нумерується арабськими цифрами. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою.

Наприклад:

Рисунок 1.2. Динаміка фінансування заходів активної політики зайнятості за 2016–2019 рр.

5.6. Оформлення формул

Розрахунки ряду показників (середніх темпів росту, індексних розрахунків, тощо) виконуються з використанням формул. Формули оформлюються за допомогою редактора формул.

Формули нумеруються в межах розділу. Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правої границі сторінки.

Наприклад, (1.2) – формула 2, розділу 1.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів подаються безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі.

Значення кожного символу і числового коефіцієнта подаються з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова ”де” без двокрапки.

5.7. Оформлення цитат

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого тексту слід наводити цитати.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться у тій граматичній формі, в якій він поданий в джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладенні думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок, коректним щодо оцінювання його результатів, і давати відповідні посилання на джерело;

Посилання на використані джерела здійснюється наскрізно – посилання на джерела подаються у квадратних дужках, **наприклад [1, с. 50]**, де 1 – номер у списку джерел та літератури, а 50 – сторінка, з якої взято цитату чи інші дані. Самі посилання подаються в кінці роботи.

Коли йде посилання на декілька джерел зразу (тобто коли висловлюється одна думка у цих джерелах), то в дужках проставляється лише номер джерела у списку літератури в зростаючому порядку, наприклад: [3, 7, 12, 17]. Посилання наводиться лише після закінчення викладу думки автора (авторів) або цифрових даних.

5.8. Оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел оформлюється за хронологічним розташуванням літератури у тексті курсової роботи. Порядок оформлення списку використаних джерел представлено в Додатку 3 методичних вказівок.

5.9. Оформлення додатків

Додатки подають після списку використаних джерел, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи. Кожен додаток починається з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово "Додаток ..." і велика літера, що позначає додаток. Додатки позначаються послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад: Додаток А, додаток Б і т. д.

6 ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАХИСТУ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

Завершену і оформлену належним чином роботу обов'язково підписує автор у завданні на курсову роботу.

Завершена курсова робота подається керівнику роботи не менше як за **два тижні** до початку екзаменаційної сесії.

За результатами рецензування науковий керівник зобов'язаний не пізніше десятиденного терміну з дня подання роботи дати письмову рецензію.

На титульному аркуші науковий керівник робить позначку: «До захисту», «Доопрацювати» або «Переробити», проставляє дату, свій підпис та прізвище.

За необхідності доопрацювання курсової роботи науковий керівник у рецензії перераховує недоліки та пропонує виконавцю роботи їх усунути. Після прочитаної рецензії на роботу, рекомендовану на доопрацювання, студентові бажано зустрітися з науковим керівником для подальшої консультації.

Позитивна рецензія є допуском до захисту курсової роботи. У випадку позитивної рецензії робота повертається студентові для підготовки до захисту.

Для захисту курсової роботи на кафедрі створюється спеціальна комісія у складі двох викладачів кафедри, один з яких є науковим керівником.

Для захисту курсової роботи студент розробляє презентацію (Power Point), де вказує основні результати досліджень курсової роботи. Процедура захисту курсової роботи полягає у доповіді студента (7-10 хв.), відповідях на зауваження наукового керівника, якщо вони невраховані та на питання членів

комісії. У доповіді на захисті студентам слід обґрунтувати актуальність теми, сформулювати мету та завдання дослідження, дати коротку характеристику об'єкта дослідження, показати результати дослідження, суть запропонованих пропозицій, заходів та їх обґрунтування. На захисті студент не повинен читати доповідь, а повинен вільно розповідати зміст роботи, користуючись планом. Відповіді на запитання повинні бути лаконічні, чіткі. Результати захисту обговорюються після його закінчення на закритому засіданні комісії. При оцінюванні курсової роботи беруться до уваги її якість і зміст, глибина дослідження, зміст доповіді, правильність відповідей на запитання комісії, оформлення роботи, проявлена студентом ініціатива.

Результати захисту відображаються у відомості, яка після завершення захисту передається в деканат. У заліковій книжці студента обов'язково робиться позначка про захист курсової роботи.

7 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ПРИ ПІДСУМКОВОМУ КОНТРОЛІ

При визначенні підсумкової оцінки курсової роботи зі статистики комісія керується наступними критеріями, які розроблені на кафедрі.

Таблиця 4

Критерії оцінки курсової роботи

Критерії	Бали
Оцінка структури (плану) роботи, наскільки план дозволяє розкрити тему	60
Оцінка теоретичного рівня роботи	
Повнота розкриття основних питань теми	
Наявність прикладів, розрахунків, аналізу, порівнянь	
Характеристика аналітичного рівня роботи	
Ілюстративність роботи: наявність таблиць, рисунків	
Відповідність вступу та висновків вимогам, які викладено в методичних вказівках по написанню курсової роботи	
Оцінка повноти та правильності складання списку використаних джерел	
Відповідність оформлення роботи вимогам стандартів та правил	
Виконання календарного плану написання роботи	
Оцінка доповіді студента при захисті роботи	40
Оцінка відповіді студента на додаткові запитання	
Всього	100

Співвідношення 100-бальної шкали оцінювання написання та захисту курсової роботи зі шкалою ECST та 5-бальною шкалою оцінки наведено нижче.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної	Оцінка ECST	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

діяльності			
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

„Відмінно” – заслуговує робота, в якій продемонстроване всебічне та глибоке знання дисципліни „Соціальне забезпечення населення”, в тому числі ґрунтовні знання основної та додаткової літератури, всебічне опрацювання теми самостійно виконаного дослідження, обґрунтування висновків і пропозицій, виявлення здібностей щодо кваліфікованого володіння статистичною методологією та практичного її застосування в аналізі конкретних соціально-економічних явищ. Для одержання відмінної оцінки має бути дотримана висока якість оформлення роботи, відповідність строкам виконання і подання на кафедру, рівень захисту.

Якщо одна із перелічених вище вимог студентом не виконана, він може одержати в результаті захисту оцінку «добре» .

Оцінку «задовільно» студент отримує в тому разі, якщо дослідження виявилось зверхнім і певною мірою не самостійним, у роботі допущені окремі помилки методичного характеру, робота подана із запізненням, а під час захисту студент не зміг дати аргументовані відповіді на запитання членів комісії.

Незадовільну оцінку одержує робота компілятивного характеру, в якій не простежується авторство студента, грубо порушені строки підготовки і подання роботи науковому керівникові, та коли студент не зумів дати чітких відповідей на поставлені йому на захисті запитання.

Остаточна оцінка виставляється комісією за результатами захисту роботи.

ДОДАТОК А

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ КУРСОВИХ РОБІТ

1. Програма розвитку центру для молоді з наркозалежністю.
2. Програма перевиховання окремих прошарків суспільства за допомогою фізичної праці на благо міста.
3. Програма розвитку молодіжних просторів, центрів для проведення дозвілля молоді в ОТГ.
4. Програма допомоги жертвам домашнього насильства.
5. Програма розвитку села в Черкаській області.
6. Програма розвитку спортивних закладів для малозабезпеченого населення в м. Черкаси.

Увага!

Теми подаються не з метою їх вибору, а для того, щоб мати уявлення, яким чином формулюється тема і які теми можуть бути.

ДОДАТОК Б

Бланк завдання на курсову роботу

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ГУМАНІТАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ

з дисципліни: «Фінансування соціально-економічних програм»

студентові

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: _____

2. Термін здачі студентом завершеної роботи: _____

3. Вихідні дані до роботи: _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які належить розробити): _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових графіків): _____

6. Дата видачі завдання: _____

Продовження ДОДАТКУ Б

Календарний план виконання курсової роботи

№ з/п	Назва етапів курсової роботи	Термін виконання етапів роботи	Відмітка про виконання
1	Затвердження теми курсової роботи		
2	Оформлення завдання на курсову роботу		
3	Розробка орієнтовного плану курсової роботи		
4	Збір інформаційного матеріалу на курсову роботу		
5	Групування та аналіз зібраного матеріалу		
6	Виконання першого розділу роботи		
7	Виконання другого розділу роботи		
8	Виконання третього розділу роботи		
9	Виконання четвертого розділу роботи		
10	Написання вступу та висновків		
11	Оформлення курсової роботи		
12	Подання курсової роботи на перевірку науковому керівникові		
13	Доопрацювання курсової роботи		
14	Підготовка доповіді та презентації для захисту курсової роботи		
15	Захист курсової роботи		

Студент _____ (підпис)

Науковий керівник _____ (підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

« _____ » « _____ » 20 ____ р

ДОДАТОК В

Зразок титульного аркуша курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ГУМАНІТАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни: «Фінансування соціально-економічних програм»

На тему: _____

Студента _____ курсу _____ групи
Спеціальність 232 «Соціальне забезпечення»

(прізвище та ініціали)

Керівник _____
(посада, вчене звання, прізвище, ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів _____

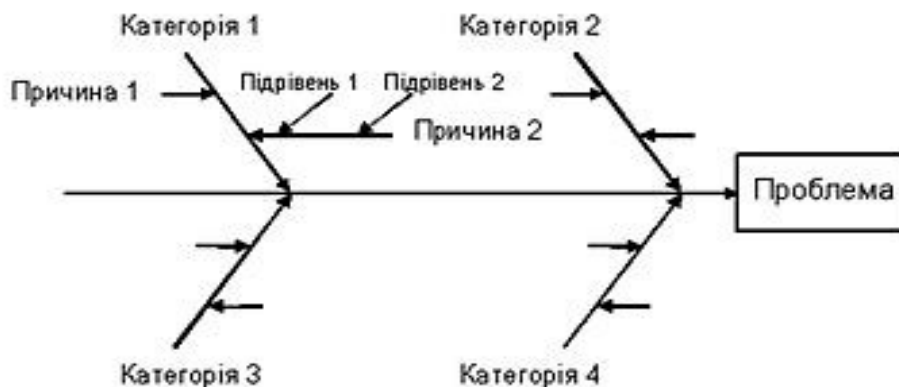
Оцінка ESTC: _____

Члени комісії: _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Черкаси 20 _____

ДОДАТОК Г

Діаграма Ішікави (Риб'яча кістка)

Приклад програмних засобів для побудови діаграми:

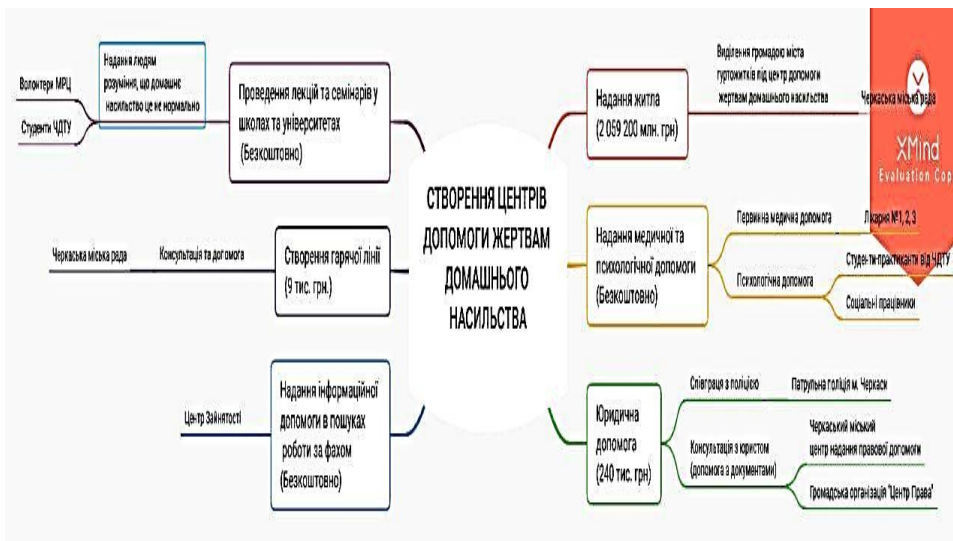
https://www.canva.com/uk_ua/grafiky/diahrama-isikavy/

Приклад:

ДОДАТОК Д

Приклад інтелект – карти:

Перелік програмних засобів для побудови інтелект-карти:

<https://web-academy.com.ua/stati/281-top-10-programm-dlya-postroeniya-mind-map>

ДОДАТОК Ж

Зразок оформлення таблиці

Таблиця 3.2

Орієнтовні розрахунки фінансового забезпечення заходів щодо поліпшення ситуації у сфері зайнятості населення Черкаської області на 2020 рік

№ з/п	Джерело фінансування	Сума, тис. грн.	Порядок розрахунку
1. Проведення перекваліфікації безробітних для набуття актуальних професій на ринку праці			
	Фонд соціального страхування на випадок безробіття		
	Місцевий бюджет		
	ВСЬОГО		
2. Забезпечення працевлаштування перекваліфікованих безробітних			
	Фонд соціального страхування на випадок безробіття		
	Місцевий бюджет		
	ВСЬОГО		
3. Захід N			
	ВСЬОГО ОБСЯГ ФІНАНСУВАННЯ		

ДОДАТОК 3

Приклади оформлення джерел інформації

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Монографії: - один автор	Арах М. Европейский Союз. Видение политического объединения / М. Арах. – М.: Экономика, 1998. – 467 с.
- два автори	Бокало Н., Трохимчук С. Проблеми і перспективи демократизації в країнах Центрально-Східної Європи (на прикладі Вишеградської четвірки) / Наталя Бокало, Степан Трохимчук. – Львів, 2000. – 68 с.
- три автори	Афонін Е.А., Бандурка О.М., Мартинов А.Ю. Велика розтока (глобальні проблеми сучасності: соціально-історичний аналіз) / Укр. тов-во сприяння соц. інноваціям, Від. інф.-бібл. забезпечення Апарату Верховної Ради України / Е. А. Афонін, О. М. Бандурка, А. Ю. Мартинов. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. – 352 с.
Без загальної назви	Східне партнерство ЄС: додаткові можливості для євроінтеграції України / [І. Ф. Газизуллін та ін.] ; за ред. В. Мартинюка. EU's Eastern Partnership: Additional Possibilities for European Integration of Ukraine / [I. Gazizullin et al.] ; ed. by V. Martyniuk. – К.: Агентство "Україна", 2009. – 80 с.
Збірники наукових праць	Облік інтелектуального капіталу: сучасний стан і перспективи розвитку : зб. наук. пр. / Харків. ін-т бізнесу і менедж. [та ін. ; редрада: Бондаренко М. І. (відп. ред.) та ін.]. – Х.: ХІБМ, 2008. – 190 с.
Матеріали конференцій	Науково-методичне забезпечення позашкільної освіти: теорія і практика : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 28–29 жовт. 2008 р., м. Київ (Україна) / [ред. рада: Свирська Т. І. (голова) та ін.]. – К.: КПДЮ, 2009. – 123 с.
Публікації у журналах, вісниках, газетах	Віднянський С.В., Мартинов А.Ю. Україна в постмодерній системі міжнародних відносин // Науковий вісник Дипломатичної академії України. Випуск 5. Українська зовнішня політика: десять років незалежності / За заг. ред. Гуменюка Б.І., Тупчієнка Л.С., Циватого В.Г. – К., 2001. – 352 с. – С. 140 – 148.
Довідники	Науково-методичне забезпечення позашкільної освіти: теорія і практика: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 28–29 жовт. 2008 р., м. Київ (Україна) / [ред. рада: Свирська Т. І. (голова) та ін.]. – К.: КПДЮ, 2009. – 123 с. Адміністративно-територіальний устрій України: довідник / [авт.-упоряд.: А. І. Жежера та ін.]; Держ. п-во "Держ. картогр.-геодез. фонд України". – К.: Укркартгеофонд, 2005. –
Нормативні документи	Медична статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько ; М-во охорони здоров'я України, Голов. упр. охорони здоров'я та мед. забезп. м. Києва, Київ. міськ. наук. інформ.-аналіт. центр мед. статистики. – К.: МНІАЦ мед. статистики; Медінформ, 2006. – 459 с.: табл. – (Нормативні директивні правові джерела).
Законодавчі та нормативні документи	Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] // Верховна Рада УРСР; Кодекс України, Закон, Кодекс від 10.12.1971 № 322-VIII. - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08 .
Статистичні видання	Статистичний щорічник України за 2015 рік / Державний комітет статистики України / Під ред. О.Г. Осауленка. – К.: Українська енциклопедія, 2016.– 624с.
Електронні ресурси	Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.msp.gov.ua/